

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/33/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414209840
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6414209840.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a členov senátu Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti P., a to o maloletú A. nar. XX. XX. XXXX a o maloletú H. nar. XX. XX. XXXX, obe deti bytom ako matka, obe deti zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom, deti rodičov - matky D. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. C. XX, W. nad U., právne zastúpenej JUDr. Jozefom Borisom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Kukučínova 4, Piešťany a otca A. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. XXXX/XX, W., v konaní o zrušenie nariadeného výchovného opatrenia, o odvolaní otca maloletých detí proti rozsudku Okresného súdu v Žiari nad Hronom č. k. 10P/64/2014-89 zo dňa 24. 03. 2016, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zrušil výchovné opatrenie, ktoré bolo nariadené rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 12P 44/2013-225 zo dňa 07. 10. 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 16CoP/103/2013-278 zo dňa 27. 02. 2014.

V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd uviedol, že dosiaľ nariadené výchovné opatrenie nebolo účinné, výchovné opatrenie sa totiž nerealizovalo a na základe tohto výchovného opatrenia nedošlo k úprave vzťahov medzi rodičmi navzájom a rodičmi a maloletými deťmi. I keď súd pri nariadení tohto výchovného opatrenia neurčil obdobie, v ktorom bude výchovné opatrenie realizované, vyhodnotil ho ako neúčinné. K uzavretiu dohody ohľadom novej úpravy styku otca s maloletými deťmi v konaní sp. zn. 6P/149/2012 vedenom Okresným súdom Žiar nad Hronom došlo v dôsledku poskytovania psychologického poradenstva prostredníctvom Centra Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica v mieste bydliska maloletých detí. Okresný súd pristúpil k zrušeniu výchovného opatrenia napriek tomu, že nespĺnilo svoj účel, avšak naďalej nie je v záujme maloletých detí a nie je efektívne uloženým výchovným opatrením na aktuálnu úpravu vzťahov rodičov a maloletých detí, v dôsledku čoho sa súdu javí byť bezpredmetné.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1, veta prvá O. s. p.) odvolanie otec maloletých detí. Má za to, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., teda, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Uznan, že v konaní vedenom pred Okresným súdom Žiar nad Hronom sp. zn. 6P/149/2012 došlo po jeho ústretovom správaní k uzavretiu rodičovskej dohody ohľadom styku s maloletými deťmi, avšak reálne k realizácii styku s nimi nedochádza. Matka maloletých detí prisľúbila, že bude priaznivo vplývať na maloleté deti, no zo správania detí voči jeho osobe nevyplýva, že by matka mala pozitívny vplyv na jeho styk s deťmi. To, že došlo k zmene úpravy práv a povinností v rámci úpravy styku, podľa neho nezakladá dôvod na zrušenie

rozhodnutia o uložení výchovného opatrenia. K realizácii výchovného opatrenia nedošlo v dôsledku správania sa matky maloletých detí, ktorá má neoprávnenú nedôveru voči odbornému zariadeniu Orchidea, n. o.. Dôvody neprejavenia dôvery však neboli žiadnym hodnoverným spôsobom preukázané a podľa neho išlo len o obštrukciu zo strany matky. Matka maloletých detí prejavila predčasne nedôveru k odbornému zariadeniu napriek tomu, že sa konkrétneho odborného poradenstva nikdy nezúčastnila. Súd teda nevzal do úvahy, že skutočným dôvodom prečo nedochádzalo k realizácii výchovného opatrenia bolo výlučne správanie sa matky maloletých detí a naďalej je nevyhnutná potreba realizácie tohto poradenstva. Spochybnil, či okresný súd pri rozhodovaní zohľadnil na prvom mieste záujem maloletých detí a ak výchovné opatrenie nesplnilo svoj účel, potom ho nemohol zrušiť. Obmedzovanie jeho styku s maloletými deťmi určite nie je v ich záujme, pričom poukázal i na rozporuplné závery kolízneho opatrovníka, ktorý na jednej strane považoval za potrebné, aby s deťmi pracoval odborník, avšak na druhej strane so zrušením výchovného opatrenia súhlasil.

Otec maloletých detí následne namietal, že postupom konajúceho súdu došlo k porušeniu práva na ochranu rodičovstva vyplývajúceho z čl. 41 ods. 1 Ústavy SR a práva na starostlivosť o deti a ich výchovu vyplývajúceho z čl. 41 ods. 4 Ústavy SR. Konkrétne k uvedenému došlo postupom okresného súdu, ktorý mu odopiera styk s maloletými deťmi, čím došlo aj k porušeniu čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Prvostupňový súd totiž namiesto toho, aby deťom zabezpečil rovnocenný kontakt s obidvomi rodičmi a rovnocenné rozvíjanie vzťahov aj zabezpečením výchovného opatrenia, toto výchovné opatrenie zrušil. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Kolízny opatrovník k odvolaniu otca maloletých detí v písomnom vyjadrení uviedol, že výchovné opatrenie, ktoré sa malo realizovať v n. o. Orchidea so sídlom v Prievidzi, sa nerealizovalo, a teda neplnilo svoj účel. Od nariadenia výchovného opatrenia, až do jeho zrušenia, uplynulo obdobie, v ktorom došlo k ukončeniu viacerých súdnych sporov medzi rodičmi maloletých detí a títo uzavreli rodičovskú dohodu ohľadom stretávania sa otca s maloletými deťmi, ktorá bola uzavretá dňa 25. 09. 2015 v konaní vedenom pred Okresným súdom Žiar nad Hronom sp. zn. 6P/149/2012. Zdôraznil, že s maloletými deťmi sa pracovalo na podnet otca aj na referáte poradenskopsychologických služieb tamojšieho úradu už od roku 2012. S maloletými deťmi bola posledná konzultácia uskutočnená 01. 12. 2015. Na základe hore uvedených skutočností navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť.

Vyjadrenie matky k odvolaniu nebolo podané.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie v zmysle ust. § 212 ods. 2 písm. a) O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. .

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

Podľa § 37 ods. 8 Zákona o rodine, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

Otec maloletých detí v odvolaní namietal, že okresný súd napriek tomu, že výchovné opatrenie nesplnilo svoj účel, nariadené výchovné opatrenie zrušil v rozpore s ust. § 37 ods. 8 Zákona o rodine, čím došlo aj k porušeniu jeho ústavných práv a práv vyplývajúcich z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Námietky otca uvedené v odvolaní nie sú dôvodné a nespochybňujú vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

Ustanovenie § 37 ods. 8 Zákona o rodine výslovne konštatuje, že účinnosť výchovného opatrenia sa hodnotí priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré bolo uvedené v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu tohto výchovného opatrenia. V tejto súvislosti je preto nevyhnutné poukázať na rozhodnutie okresného súdu, ktorým bolo výchovné opatrenie nariadené, ako aj na okolnosti, za ktorých k nariadeniu výchovného opatrenia došlo. Výchovné opatrenie bolo uložené rodičom aj maloletým deťom rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 12P/44/2013-225 zo dňa 07. 10. 2013 v spojení s

opravným uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 12P/44/2013-284 zo dňa 19. 03. 2014 a rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 16CoP/103/2013-278 zo dňa 27. 02. 2014 bez uvedenia obdobia, po ktoré má trvať. Vyplýval z neho ale účel, pre ktorý bolo uložené. Dôvodom pre rozhodnutie o uložení výchovného opatrenia bola skutočnosť, že pred Okresným súdom Žiar nad Hronom v konaní sp. zn. 7Em 1/2012 sa viedlo konanie o návrhu otca na výkon rozhodnutia, ktorým bol upravený styk otca s maloletými deťmi na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 5P/362/2008 zo dňa 01. 04. 2009. V rámci vykonávacieho konania otec poukazoval na skutočnosť, že správanie maloletých detí k jeho osobe je neprimerané, čo odôvodňoval vplyvom matky na maloleté deti, v dôsledku čoho sa u detí začal prejavovať odmietavý a negatívny postoj voči nemu. Využitím odborného poradenstva malo dôjsť k pomoci pri realizácii výkonu rozhodnutia ohľadom úpravy styku otca s maloletými deťmi, keď v tom čase boli maloleté deti vo veku, kedy bolo potrebné prihliadať aj na ich názor, avšak bolo nevyhnutné, aby si deti utvárali názor v prostredí odborného poradenstva, ktoré ich správanie vyhodnotí v rámci svojej činnosti a dôjde k úprave komplikovaných rodinnoprávných vzťahov medzi maloletými deťmi a rodičmi. Zo samotného rozhodnutia, ktorým bolo výchovné opatrenie uložené, ako aj z okolností, za ktorých k jeho uloženiu došlo, vyplýva, že k nemu došlo v súvislosti s výkonom právoplatného rozhodnutia o úprave styku otca s maloletými deťmi.

Okresný súd preto v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dôvodne poukazoval na okolnosť, že v čase, kedy rozhodol o zrušení výchovného opatrenia došlo k zastaveniu vykonávacieho konania uznesením zo dňa 15. 02. 2016 v konaní vedenom pred Okresným súdom Žiar nad Hronom pod sp. zn. 7Em 1/2012 (právoplatnosť nadobudlo toto uznesenie dňa 16. 03. 2016). Ak teda došlo k ukončeniu konania vo veci výkonu rozhodnutia o úprave styku otca s maloletými deťmi, z dôvodu vedenia ktorého bolo výchovné opatrenie nariadené, možno dospieť k záveru, že došlo aj k uplynutiu obdobia, po ktoré malo výchovné opatrenie trvať a plniť svoj účel. Doba, po ktorú malo výchovné opatrenie trvať a jeho účel bol späť s vykonávacím konaním, ktoré bolo dňa 16. 03. 2016 právoplatne ukončené. Nemožno opomenúť ani skutočnosť, že medzi rodičmi maloletých detí došlo k uzavretiu rodičovskej dohody formou rozsudku zo dňa 25. 09. 2015 v konaní vedenom pred Okresným súdom Žiar nad Hronom pod sp. zn. 8P/149/2012, ktorou dohodou došlo k úprave styku otca s maloletými deťmi, teda, ktorá dohoda predpokladá možnosť realizácie styku otca detí s maloletými deťmi na základe dohody rodičov.

Ak otec maloletých detí v odvolaní namieta, že sa naďalej jeho styk s maloletými deťmi nerealizuje podľa jeho predstáv, a ak napriek uzavretiu tejto rodičovskej dohody k jej naplneniu nedôjde, je možné predpokladať výkon tohto rozhodnutia, avšak uvedený právny záver je predčasný. Z ust. § 37 ods. 8 Zákona o rodine vyplýva, že ak je to v záujme maloletého dieťaťa môže súd rozhodnúť aj o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo uložení iného, vhodného výchovného opatrenia, ktoré by malo opakovanému mareniu výkonu rozhodnutia o úprave styku otca s maloletými deťmi zabrániť a naopak napomôcť pri realizácii tohto styku. Zákon o rodine teda vo vyššie citovanom ustanovení sám predpokladá možnosť opakovaného uloženia výchovného opatrenia, resp. výchovného opatrenia iného, ktoré by bolo vhodnejšie pre splnenie svojho účelu. Z dosiaľ vykonaného dokazovania je zrejmé, že výchovné opatrenie, ktorým sa mali maloleté deti a rodičia podrobiť odbornému poradenstvu v Orchidea, n. o. Prievidza, nebolo vhodným výchovným opatrením, ak dosiaľ nebolo realizované, ktorú skutočnosť potvrdil i otec maloletých detí. Naopak, matka deklarovala, že sa naďalej podrobuje odbornému poradenstvu v Centre poradenskopsychologických služieb v mieste bydliska maloletých detí, ako i odbornému poradenstvu klinického psychológa u E. T., ktorá aj v súčasnej dobe pracuje s maloletými deťmi a v dôsledku čoho došlo k uzavretiu vyššie uvedenej rodičovskej dohody, ktorá bola schválená formou rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 6P/149/2012 a následne viedla i k zastaveniu konania ohľadom výkonu rozhodnutia o úprave styku otca s maloletými deťmi v konaní vedenom pod sp. zn. 7Em 1/2012.

Odvolanie otca maloletých detí napriek jeho rozsiahlemu obsahu nespochybnilo vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Ak totiž otec maloletých detí v odvolaní namieta porušenie jeho ústavných práv, či práv vyplývajúcich z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré majú spočívať v tom, že mu je bránené v styku s maloletými deťmi, keď výslovne čl. 8 tohto dohovoru zahŕňa jeho právo na opatrenia, ktoré mu umožnia styk s dieťaťom a povinnosť štátnych orgánov vykonať ich, je jeho právo zo strany štátnych orgánov, konkrétne všeobecných súdov SR v prípade starostlivosti o maloleté deti v prejednávacom prípade v plnom rozsahu zachované. Uvedenému nasvedčuje postup Okresného súdu Zvolen, následne konanie vedené pred Okresným súdom Žiar nad Hronom sp. zn. 7Em 1/2012, ktorý dlhodobo a opakovane vedie tak matku, ako i maloleté deti k tomu, aby sa na starostlivosti maloletých detí mohli podieľať obaja rodičia. Pri rozhodovaní všeobecných súdov o úprave práv a povinností rodičov voči maloletým deťom je však vždy prioritným záujem maloletého dieťaťa, a

ochrana subjektívneho práva rodiča, teda jeho zachovanie možnosti stretávať sa s maloletými deťmi nesmie byť v rozpore so subjektívnym záujmom maloletých detí, ktorý je pri rozhodovaní dominantný. Odvolací súd dopĺňa, že aj samotný orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ak je to potrebné v záujme riadnej výchovy dieťaťa môže rozhodnúť o uložení výchovných opatrení uvedených v § 37 ods. 2 Zákona o rodine, pričom na rozhodnutie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o uložení výchovného opatrenia sa nevyžaduje schválenie súdu. Aj po zrušení výchovného opatrenia bez potreby ďalšieho rozhodnutia sleduje orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, či trvajú účinky výchovného opatrenia, t. j., či výchovné opatrenie splnilo svoj účel, a teda, či bolo efektívne. Ak výchovné opatrenie, ktoré by uložil orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately neplní svoj účel, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately výchovné opatrenie zruší a prípadne sám rozhodne o uložení iného vhodného výchovného opatrenia alebo navrhne súdu prijať opakovane výchovné opatrenie, ak sa javí byť vhodným výchovné opatrenie, ktoré môže uložiť len súd, alebo navrhne súdu prijatie iného vhodného opatrenia.

Z uvedeného teda vyplýva, že i po zrušení výchovného opatrenia bude zo strany orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sledovaná realizácia styku otca s maloletými deťmi, ako i povinnosť ich matky na tento styk maloleté deti pripraviť. Nie je teda vylúčená možnosť opakovaného uloženia výchovného opatrenia, ak by napriek tomu, že medzi rodičmi došlo k uzavretiu dohody o úprave styku otca s maloletými deťmi k jej realizácii nedochádzalo.

Rodičovská vyspelosť, zodpovednosť a empatia vo vzťahu k chápaniu citových potrieb na rovnakej úrovni zaručuje a má viesť k obnoveniu narušených väzieb medzi maloletými deťmi a otcom maloletých detí. Záujem nielen maloletých detí, ktorý by mali obaja rodičia sledovať, by naplnilo akékoľvek usporiadanie ich narušených vzťahov v rodine, uvedomujúc si, že sú to práve rodičia, ktorí nesú zodpovednosť za výchovu a vývoj maloletých detí (viď uznesenie Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 60/04). Ak žiaden z nich nie je schopný takéto usporiadanie zaistiť, je vhodné v tomto prípade vziať na zreteľ, že sú to práve rodičia, ktorí nesú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj maloletých detí.

Odvolací súd preto v tomto smere apeluje na oboch rodičov, aby spolu, za účelom dosiahnutia najlepšieho záujmu pre obe maloleté deti dospeli k dohode a prispeli k tomu, aby sa styk otca s maloletými deťmi realizoval na požadovanej úrovni naprospech maloletých detí. Obaja rodičia v živote maloletých detí majú nezastupiteľnú úlohu a tomu musí zodpovedať i prístup oboch rodičov vo vzťahu k nej. Aj odvolací súd uznáva, že možnosť byť spolu, je pre rodiča a jeho dieťa základným prvkom rodinného života vyplývajúceho z čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (viď aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Bronđa vs Taliansko). Je totiž nutné mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič - dieťa, je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe iba ťažko napravitelná. Styk rodiča s maloletými deťmi plne rešpektuje aj záujem maloletých detí s tým, že príprava na styk musí v predmetnej veci zohrať významnú rolu. Uvedený termín bez ďalšieho znamená zodpovednosť rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, aby v záujme maloletého dieťaťa na neho pozitívne vplýval a viedol ho k pozitívnemu vzťahu k druhému rodičovi. Úlohou rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti je aj vhodne na neho pôsobiť a zdôrazniť mu dôležitosť stretávania sa s druhým rodičom. Ak by teda i naďalej nedošlo k realizácii styku otca s maloletými deťmi, javí sa ako potrebná opakovane pomoc špecializovaného zariadenia.

Na záver odvolací súd konštatuje, že v súčasnej dobe je právoplatným rozhodnutím schválená dohoda rodičov o úprave styku otca s maloletými deťmi, ktorá otcovi maloletých detí umožňuje a predpokladá realizáciu jeho práva ako rodiča na tom, aby sa podieľal na výchove maloletých detí, ktoré neboli zverené do jeho osobnej starostlivosti. Odvolací súd mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 6P/149/2012-419 zo dňa 25. 09. 2015 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 6P/149/2012 zo dňa 25. 09. 2015 súd upravil realizáciu styku otca s maloletými deťmi, pričom otec sa zaviazal ohľadom takto upraveného styku, že pokiaľ deti neprejavia vôľu sa s ním stretávať, takéto rozhodnutie rešpektuje, a naopak, matka sa zaviazala navštevovať odborné poradenstvo zamerané na zlepšenie rodičovskej zručnosti. Len snahou oboch rodičov maloletých detí je možné dospieť k tomu, aby sa styk otca s maloletými deťmi realizoval, a to predovšetkým naprospech maloletých detí. Okresný súd preto aj týmto spôsobom umožnil otcovi maloletých detí rozvoj jeho vzťahu ako rodiča voči maloletým deťom a bolo teda prijaté vhodné opatrenie smerujúce k nadviazaniu styku medzi otcom a jeho deťmi. Okresný súd aj týmto spôsobom dosiahol spravodlivú rovnováhu medzi rôznymi dotknutými záujmami, ktorými

súd tak záujmy oboch rodičov, ako i záujmy maloletých detí, ale rovnako i zaistenie rešpektu k „vláde práva“.

Ak došlo medzi rodičmi maloletých detí k dohode o úprave styku otca s maloletými deťmi, potom dosiaľ realizované právne nástroje viedli k zabezpečeniu legitímnych práv zúčastnených osôb a k naplneniu rozvíjania väzieb medzi rodičmi a deťmi. Rodičia maloletých detí sú odkázaní na vzájomnú spoluprácu s tým, že dosiaľ príslušné orgány prijali nevyhnutné opatrenia na to, aby boli udržané vzájomné vzťahy medzi otcom a maloletými deťmi.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.